ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ МЕДІАПСИХОЛОГІЇ ПРИ ПОКАЗАХ СИТУАЦІЙ НАСИЛЛЯ ЩОДО ДИТИНИ В ЗМІ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД. ПРЕЗЕНТАЦІЯ / РОБОЧА ЗУСТРІЧ: «РЕГУЛЮВАННЯ І САМОРЕГУЛЮВАННЯ МЕДІА: ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИСВІТЛЕННЯ ТЕМ НАСИЛЬСТВА НАД ДІТЬМИ»[1]

Назаров О. А.

DOI: 10.53672/ej.3.2023.02[1] Check for updates

Анотація. Матеріал відтворює виступ О. А. Назарова, директора Київського міжнародного судово-експертного інституту психологічної експертизи і досліджень на поліграфі, на робочій зустрічі «Регулювання і саморегулювання медіа: психологічні аспекти висвітлення тем насильства над дітьми», яку 24 травня 2023 року організувала Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення. Презентація з 9 слайдів присвячена психологічним закономірностям медіапсихології, що проявляються, коли засоби масової інформації показують ситуації насильства щодо дитини, з опорою на міжнародний досвід. Автор звертається до фундаментальних досліджень, які вплинули на запровадження цензурних обмежень у медіа щодо дітей у світі, і описує закономірності, через які діяльність ЗМІ позначається на поведінці аудиторії. Проблематику пов'язано з міжнародними нормативними документами та ідеєю гуманізації поводження з неповнолітніми. Для практичного застосування до матеріалу додано перелік саморегулівних документів, підписаних українськими медіагрупами у 2016–2021 роках: п'ять спільних актів узгодження щодо захисту дитини, яка зазнала сексуального насильства, під час залучення до медіавиробництва, висвітлення теми суїциду, участі дітей у збройних конфліктах, випадків насильства і жорстокості, а також булінгу (цькування). Перший із цих актів (2016) допускає участь дитини у зйомках лише тоді, коли психолог письмово підтвердив відсутність ризику вторинної психологічної травматизації, вимагає поінформованої згоди батьків і забороняє показувати ідентифікаційні частини обличчя дитини та називати її прізвище. Рекомендовану літературу становлять монографія Інституту соціальної та політичної психології НАПН України «Медіапсихологія: на перетині інформаційного та освітнього просторів» (2014), рекомендації для журналістів «Діти в медіа» (2021), спеціальний звіт ГО «Телекритика» (2016) та попередня презентація автора на круглому столі Етичної комісії Національної психологічної асоціації 7 квітня 2023 року. Матеріал адресовано журналістам, редакторам, медіарегуляторам, психологам і судовим експертам, які оцінюють психологічний вплив медіапродукції на дітей.

Ключові слова: медіапсихологія, насильство щодо дітей, засоби масової інформації, саморегулювання медіа, спільні акти узгодження, вторинна психологічна травматизація, міжнародні нормативні документи, гуманізація поводження з неповнолітніми, Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення.

Psychological Regularities of Media Psychology in Showing Violence Against Children in the Media: International Experience. Presentation at the Working Meeting "Regulation and Self-Regulation of the Media: Psychological Aspects of Covering Violence Against Children"

Nazarov O. A.

Abstract. Media coverage of violence against children raises questions at the intersection of media psychology, child protection and professional ethics. This publication presents the talk given by O. A. Nazarov, director of Kiev International Forensic Expert Institute of Psychological Expertise and Researchs on Polygraph, LLC, at the working meeting "Regulation and Self-Regulation of the Media: Psychological Aspects of Covering Violence against Children", held by the National Council of Ukraine on Television and Radio Broadcasting on 24 May 2023. The nine-slide presentation addresses the psychological regularities of media psychology that come into play when the media show violence against a child, drawing on international experience. The author reviews fundamental studies that shaped restrictions on media content concerning children worldwide and describes how media activity affects audience behaviour, linking these issues to international legal instruments and the humane treatment of minors. The appendix lists five self-regulatory joint acts adopted by Ukrainian media groups in 2016–2021 on protecting child victims of sexual violence involved in media production and on reporting suicide, children in armed conflicts, violence and cruelty, and bullying. The first act permits filming a child only when a psychologist confirms in writing that there is no risk of secondary traumatisation and requires informed parental consent. Recommended reading includes a 2014 monograph on media psychology by the Institute of Social and Political Psychology, guidance for journalists on children in the media and the author's earlier presentation to the Ethics Commission of the National Psychological Association. The material is useful for journalists, media regulators, psychologists and forensic experts.

Keywords: media psychology, violence against children, mass media, media self-regulation, joint acts of media groups, secondary traumatisation, international legal instruments, humane treatment of minors, National Council of Ukraine on Television and Radio Broadcasting.

Вперше оприлюднено: *сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 25.05.2023; у номері — 30.06.2023; DOI:* ***10.53672/ej.3.2023.02***[1].

Повний текст

Під час робочої зустрічі, яка була організована Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення на тему: «Регулювання і саморегулювання медіа: психологічні аспекти висвітлення тем насильства над дітьми» 24 травня 2023 року директором Київського міжнародного судово-експертного інституту психологічної експертизи і досліджень на поліграфі Назаровим Олегом було здійснено виступ на тему **«Психологічні закономірності медіапсихології при показах ситуацій насилля щодо дитини в ЗМІ: міжнародний досвід»**.

Слайди презентації.

Вбудований документ: https://drive.google.com/file/d/1vVDAvc3vWn_kRqcrW5c3luL0EU48t8qH/preview

Додвідково, саморегулівні документи підписані медіагрупами України в 2016-2021 роках.

Спільний акт узгодження № 1 «Захист дитини, яка зазнала сексуального насильства, при залученні до медіа-виробництва». URL: https://drive.google.com/file/d/1Zys6gKca1Cl7mveWrRaN6OcXa77f73nO/view

Спільний акт узгодження № 2 «Висвітлення засобами масової інформації теми суїциду». URL: https://drive.google.com/file/d/1bbt-uj8tQFlODd6OwBQJnXjEl6I3cUzT/view

Спільний акт узгодження №3 «Висвітлення засобами масової інформації теми участі дітей у збройних конфліктах». URL: https://drive.google.com/file/d/1N6h0uEVU-kVhj30H8T2vBhZsfuyJw4fF/view

Спільний акт узгодження № 4 «Висвітлення засобами масової інформації випадків насильства і жорстокості». URL: https://drive.google.com/file/d/1QauPmKD31OyIOmVgQRVJzdtonB6EeZFg/view

Спільний акт узгодження № 5 «Висвітлення засобами масової інформації випадків булінгу (цькування)». URL: https://drive.google.com/file/d/1UjAUEB8Z8s6lWeneILjq2FJYFjMpIhrf/view

Бібліографічна рекомендована література:

1. Медіапсихологія: на перетині інформаційного та освітнього просторів: монографія / [О. Т. Баришполець, О. Л. Вознесенська, О. Є. Голубєва, Г. В. Мироненко, Л. А. Найдьонова, Н. О. Обухова Н. І. Череповська] ; за наук. ред. Л. А. Найдьонової, Н. І. Череповсь-

кої ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. - К. : Міленіум, 2014. - 348 с. - URL: https://drive.google.com/file/d/1kbYP4fbqlUee5ySPiA8SSfISg5HzwXl/view

2. Рекомендації щодо роботи журналістів з соціально вразливими групами. Діти в медіа. - 2021. - 20 с. - URL: https://drive.google.com/file/d/1ip9yXfco5BTuT6_uErkBk4CURbRZW8j/view

3. Діти в медіа: як висвітлювати й дотримуватися правил. Спеціальний звіт. — К., ГО «Телекритика», 2016. — 48 с. - URL: https://drive.google.com/file/d/1lIhcOtCE7NzidoPBN_WVwBvmgmj4Rvu/view

4. Назаров О.А. Міжнародно-правові та науково-експертні підходи до формування правил поведінки щодо висвітлення насильства проти дітей. Презентація, 6 слайдів / Круглий стіл online на тему: «Психологічні, юридичні та етичні аспекти висвітлення насильства проти дітей під час війни». 7 квітня 2023 року. - Етична комісія Національної психологічної асоціації. Дата публікації: 08.04.2023. URL:

References

1. Nazarov O. A. Psykholohichni zakonomirnosti mediapsykholohii pry pokazakh sytuatsii nasyllia shchodo dytyny v ZMI: mizhnarodnyi dosvid. Prezentatsiia [Psychological Regularities of Media Psychology in Showing Violence Against Children in the Media: International Experience. Presentation at the Working Meeting "Regulation and Self-Regulation of the Media: Psychological Aspects of Covering Violence Against Children"] / Robocha zustrich: "Rehuliuvannia i samorehuliuvannia media: psykholohichni aspekty vysvitlennia tem nasylstva nad ditmy". Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2023. Vol. 8, No. 3 (45). DOI: https://doi.org/10.53672/ej.3.2023.02. URL: https://expertize-journal.org.ua/spetsialni-znannya/9036-nazarov-o-a-psikhologichni-zakonomirnosti-mediapsikhologiji-pri-pokazakh-situatsij-nasillya-shchodo-ditini-v-zmi-mizhnarodnij-dosvid-prezentatsiya-robocha-zustrich-na-temu-regulyuvannya-i-samoregulyuvannya-media-psikhologichni-aspekti-visvitlennya-tem-nasilstva-nad-ditmi (onovlena versiia vid 07.11.2026). [in Ukrainian].